

Nieuws uit de Tijdschriften

In *Onderwijs en Opvoeding*, jg. 20, no. 8, pag. 151/155 een bijdrage van S. v.d. Werff over Leesexperiment in kleine scholen met doorbreking jaarklassen.

Uitgangspunt van het experiment zijn de resultaten van 194 kinderen in de klassen 2, 3 en 4 van twee zesklassige scholen ten aanzien van de 1-minuut-test van Brus voor het technisch lezen. De testuitkomsten maken duidelijk, dat het technisch lezen eigenlijk niet klassikaal moet worden beoefend, maar dat dit moet gebeuren wat de leesbekwaamheid betreft, in groepen van ongeveer gelijk niveau. Alle kinderen met scores, gelegen tussen 5 en 80 woorden per minuut kwamen in aanmerking voor het groepstechnisch lezen.

Kinderen, die hoger scoorden dan 80 woorden per minuut kunnen bij toerbeurt optreden als mentor bij de verschillende niveaugroepjes. De kinderen met een ongeveer gelijk prestatie-niveau worden verdeeld in groepjes van 3 à 4. Bij deze aantallen is namelijk een groot aantal leesbeurten voor ieder kind verzekerd. Ieder groepje krijgt leesboekjes, die bij het betreffende niveau passen. Van elk boekje zijn dus 4 exemplaren nodig. Wel is een ruime sortering gewenst daar een boekje vrij snel uit is. Bij de beoordeling van de leesboekjes voor een bepaald niveau is het belangrijk te letten op het aantal woorden per zin, de moeilijke woorden, de zinsbouw.

Na drie à vier maanden wordt de test herhaald en op grond van de nieuwe uitkomsten wordt een herindeling van de groepen gemaakt. De duur van de leeslesjes is op drie kwartier gesteld. Er moet gelegenheid zijn om vragen aan de onderwijzer te stellen.

De 'mentors' van de leesgroepjes zijn kinderen, die zelf goed kunnen lezen. Hen moet voor deze taak een zekere instructie worden gegeven. Als conclusie wordt tenslotte gesteld dat:

- op de deelnemende scholen voor dit leesexperiment veel waardering is geweest,
- de leerkrachten deze werkwijze als een verlichting van hun taak hebben ervaren,
- een zelfde proef zal worden genomen met het geven van rekenonderwijs in niveau-groepen.

Commentaar

Een belangrijk initiatief.

Het artikel zou evenwel aan waarde hebben gewonnen indien meer informatie was verschaft over de opzet, het verloop en de resultaten van dit experiment.

Zo blijkt uit het bijgevoegde staatje, over de resultaten van de 1-minuut-test van Brus, dat slechts 4 van de 194 kinderen meer dan 80 woorden per minuut hebben gescoord en daardoor in staat worden geacht de leiding van een leesgroepje op zich te nemen. De resterende 190 kinderen zijn in groepjes van 3 à 4 verdeeld hetgeen betekent, dat ongeveer 50 kinderen nodig zijn geweest om hieraan leiding te geven. Hoe is deze problematiek in de praktijk opgelost?

Vervolgens is het belangrijk te weten hoelang het experiment heeft geduurd en welke problemen van didactische en organisatorische aard zich daarbij hebben voorgedaan en op welke wijze deze zijn opgelost. Tenslotte nog de vraag welke resultaten dit leesexperiment heeft opgeleverd; in welke mate zijn de

leesprestaties der kinderen vooruitgegaan en in welk opzicht zijn daar minder tijd en energie voor nodig geweest dan bij het klassikaal onderwijssysteem?

J. N. H. Grandia

In Westermanns Pädagogische Beiträge, jg. 1970, no. 5, pag. 255/258 een artikel van Heinrich Kratzmeier en Angela Keese over 'Vorschulisches lesenlernen in der Kindergruppe'.

In deze bijdrage wordt geconstateerd dat in Duitsland de eerste mededelingen, over het leren lezen voor de leerplichtige leeftijd, hebben geleid tot een omvangrijke discussie tussen voor- en tegenstanders.

Hoewel de discussies zijn verminderd is de belangstelling voor deze problematiek toch niet afgenomen en onder de ouders zelfs vergroot, aangezien geconstateerd is dat het aantal kinderen, dat kan lezen als zij leerplichtig zijn geworden, toeneemt.

De vraag, of het leren lezen in een groep reeds mogelijk is bij kleuters, is door Walter onderzocht. Deze heeft in 1967 in Duisburg een groep van drie- tot vijfjarige kinderen samengebracht, die onder leiding van een onderwijzeres onderricht hebben gekregen en wel op een wijze, die op de kinderlijke levingswereld was afgestemd. De leescursus vond driemaal per week plaats en duurde soms wel 45 minuten. Het tempo werd door de kinderen zelf bepaald. Het experiment heeft aangetoond, dat ook in deze leeftijd het leren in een groep niet alleen mogelijk maar zelfs nuttig is.

Om na te gaan welke factoren terzake van betekenis zijn is het zogenaamd 'Viernheimer'-onderzoek opgezet. In dit onderzoek zijn twee groepen kinderen betrokken van resp. 13 en 11 jongens en meisjes. Aan het begin van de leescursus zijn de kinderen met de 'Kramerintelligentietest' onderzocht. De leeftijd van de kinderen varieerde van 3 jaar en twee maanden tot 6 jaar en twee maanden. Zij zijn afkomstig uit gezinnen van academisch gevormden en zakenmensen. Arbeiderskinderen zijn niet in het onderzoek betrokken. De beide kindergroepen zijn derhalve niet representatief.

De beide groepen kwamen tweemaal per week gedurende drie kwartier bij elkaar onder leiding van een onderwijzeres met ervaring in aanvankelijk leesonderricht. Voorts werden de ouders opgedragen hun kinderen tot lezen aan te moedigen en hen daarbij te helpen. Leesmateriaal werd daartoe dan ook mee naar huis genomen.

Opgemerkt zij dat de onderwijzeres de kinderen niet door onderricht maar door spelvormen lezen leerde.

Daarbij is ondermeer geconstateerd dat het voor kinderen, in de leeftijd van drie tot vijf jaar, moeilijk is een woord te leren alleen langs optische of akoestische weg. De spelvorm is daartoe meer geschikt.

Na een jaar experimenteren kon worden vastgesteld:

- Nog niet leerplichtige kinderen kunnen in een kleine groep, zij het met medewerking der ouders, leren lezen.
- Slechts bij de allerjongste kinderen zijn aanpassingsmoeilijkheden geconstateerd.
- De driejarigen zochten in het bijzonder steun bij de onderwijzeres.
- Regelmatig werken brengen deze kinderen nog niet op, het is een spelend-leren.
- Of het kind in mindere of meerdere mate schoolbekwaam is, als het leerplichtig is geworden, zal mede afhangen van de educatieve doelstellingen der kleuterscholen.

Commentaar

- Te betreuren is dat geen arbeiderskinderen aan dit onderwijsexperiment hebben deelgenomen.
- In de pers is wel de aandacht op het experiment gevestigd maar de ouders van deze kinderen hebben helaas daarop niet gereageerd.
- Het maatschappelijk en cultureel isolement van vele gezinnen van hand-, fabrieks- en transportarbeiders is dan ook een belemmering voor een volledig gebruikmaken van de educatieve mogelijkheden, die worden aangeboden.

J. H. N. Grandia

Deze tekst is een commentaar op een artikel van J. H. N. Grandia over een onderwijsexperiment. Het artikel beschrijft een onderzoek naar de leerprestaties van kinderen uit verschillende sociale milieus. Het experiment is gericht op het verbeteren van de leerprestaties van kinderen uit de lagere sociale milieus. Het artikel wordt gelezen door J. H. N. Grandia, die een kritische blik werpt op de methode en de resultaten van het experiment. Hij stelt vast dat de experimentele groep niet bestaat uit kinderen uit de laagste sociale klasse, maar uit kinderen die al een bepaalde mate van educatieve mogelijkheden hebben. Dit kan tot een vertekening van de resultaten leiden. Bovendien wordt er geen rekening gehouden met het maatschappelijk en cultureel isolement van deze gezinnen, wat een belemmering kan zijn voor een volledig gebruik van de aangeboden mogelijkheden. Grandia concludeert dat de resultaten van het experiment niet overtuigend zijn en dat er meer aandacht moet worden besteed aan het verbeteren van de sociale en culturele omstandigheden van deze gezinnen.